

Η όγδοη Μπιενάλε Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων του Ε.Ι.Α. στο Α.Π.Θ.

Απόψεις της νεωτερικότητας

Η εμπειρία της νεωτερικότητας εμφανίζεται σήμερα περισσότερο οδυνηρή και αμφιλεγόμενη παρά αισιόδοξη. Η ρευστότητα αυτή της εξέλιξης είχε έγκαιρα επισημανθεί από ορισμένους προσεκτικούς αναλυτές. «Καθετί σταθερό εξαερώνεται, καθετί ιερό βεβηλώνεται και στο τέλος οι άνθρωποι αναγκάζονται να αντικρίζουν με νηφαλιότητα τις πραγματικές συνθήκες της ζωής», παρατηρούσαν ήδη το 1848 επιγραμματικά ο Μαρξ και ο Ένγκελς, φράση που επανέλαβαν αργότερα αρκετοί ακαδημαϊκοί και συγγραφείς.

Του Νίκου Καλογήρου
προέδρου του τμήματος
Αρχιτεκτόνων Π.Σ. ΑΠΘ

Tοι σόλογκαν αποδείχθηκε προφητικό και ιδιαίτερα οξύδερκες, καθώς όλες οι αξίες ακόμη και η ίδια η κλασική ουτοπία του υπαρκτού σοσιαλισμού, έχασαν τον αρχικό προσανατολισμό τους. Η νεωτερικότητα από ταυτόσημη έννοια με το μοντερνισμό έχει προ πολλού κινηθεί σε άλλες κατευθύνσεις γενικότερα στο πολι-

τικό πεδίο και ειδικότερα στη ρύθμιση του χώρου και στο σχεδιασμό των κατασκευών.

Είναι γεγονός ότι οι συνθήκες σύλληψης, μελέτης και εφαρμογής της αρχιτεκτονικής έχουν αιωνίως μεταβληθεί σήμερα. Τα νέα μέσα σχεδιασμού και αναπαράστασης σε συνδυασμό με την ταχύτατα αυξανόμενη συνθετότητα και τη νέα τεχνολογία των υλοποιήσεων μετασχηματίζουν τα προίσταντα των αρχιτεκτονικών προτάσεων. Για τους νέους έλληνες αρχιτέκτονες η διαρκώς εντενόμενη οικονομική και πολιτισμική κρίση προκαλεί φαινομενικά αντιθετικά αποτελέσματα. Οι παραγγελίες έχουν ουσιαστικά αναστατωτεί. Αυτό το γεγονός από άναγκη δημιουργεί συνθήκες για εξωτερικαία και για δράσεις που υπερβαίνουν την εμπειρία των συνόρων, απαιτώντας δημιουργικές συγκλίσεις και διαντιράσεις μεταξύ επιστημονικών κλάδων.

Οι οκτώ διαδοχικές διοργανώσεις των "Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων" από το ιδιαίτερα δραστήριο Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής (Ε.Ι.Α.) εντάσσονται σε ένα πλαίσιο συστηματικής οργάνωσης εκθέσεων, θεματικών, ιστορικών και μονογραφιών, που συνοδεύονται από διαγωνισμούς, βραβεύσεις, διαλέξεις, εκδόσεις και γενικότερα με δράσεις προβολής της αρχιτεκτονικής. Κατά κάποιο τρόπο το Ε.Ι.Α. ασκεί συμπληρωματικές και παράλληλες ενέργειες με τις οχύλες αρχιτεκτονικής, απευθυνόμενο προς την ελληνική κοινωνία.

Συμμεριζόμενος και προσωπικά την αναγκαίότητα μίας ευρύτερης παιδευτικής λειτουργίας του πανεπιστημίου, εκτιμώ ότι το τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ οφείλει να συνεργάζεται και να προβάλλει τις νεωτερικές αρχιτεκτονικές

προσεγγίσεις, όχι μόνο για τους φοιτητές μας, αλλά και προς όλους τους ενδιαφερόμενους. Έχοντας παρακολουθήσει από κοντά τις εκθέσεις των Μπιενάλε του Ε.Ι.Α., ως επιλεγμένος νέος αρχιτέκτων μένα έργο μου στην πρώτη του 1995, ως κριτής στην έκτη του 2010 και ως θεατής στις υπόλοιπες διαπιστώνων σταδιακές μεταβολές προσεγγίσεων και περιεχομένων. Από την κυριαρχία των υλοποιήσεων κατοικιών που πλειοψηφούσαν στις πρώτες διοργανώσεις, καθώς αποτελούν ένα πρωταρχικό αγγειόπεδο ενασχόλησης για νέους αρχιτέκτονες, έχουμε στην τωρινή 8η Μπιενάλε μία ευρύτερη ποικιλία θεμάτων με έμφαση στον αυτοκό σχεδιασμό και στη δημόσια αρχιτεκτονική. Οι 59 προτάσεις που διακρίθηκαν και επιλέχθηκαν φέτος, μεταξύ των 214 έργων που υποβλήθηκαν, εμπειρίζουν περισσότερες μη υλοποιημένες μελέτες. Αυτές είναι κυρίως προϊόντα αρχιτεκτονικών διαγωνισμών με αξιόλογη διασπορά στην περιφέρεια αλλά και στο εξωτερικό.

Το μέλλον της ελληνικής αρχιτεκτονικής, όπως διαγράφεται σήμερα στο έργο των φοιτητών μας και στη συνέχεια στο αντίστοιχο των νεότερων συναδέλφων, πρέπει να αναζητηθεί περισσότερο στην ουσία των προτάσεων. Από την περισσότερο τοπική προσέγγιση των πρώτων διοργανώσεων έχουμε σήμερα μία θετημένη ή αναγκαστική προσαρμογή στην παγκοσμοποίησή της, η αρχιτεκτονική είναι εξ οριού μόρτητα συνδεμένη με τον τόπο όπου υλοποιείται. Στο αναχρονιστικό αίτημα της "ελληνικότητας" που απασχόλησε στα παρελθόν τους αρχιτέκτονες της χώρας μας αντιπαραθετεί σήμερα το αίτημα της βιωσιμότητας σε όλες τις κλίμακες σύλληψης και υλοποίησης του καθημερινού μας χώρου. Αίτημα που γίνεται πιο επιτακτικό στις οχεδόν πολεμικές σημειώσεις συνθήκες, όπου ό,τι ήταν σταθερό εξαδέλφωνται και έμαστε αναγκασμένοι να αντιμετωπίσουμε με επίγνωση και νηφαλιότητα τις πραγματικές συνθήκες του νέου κόσμου.

Η 8η Μπιενάλε Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων του Ε.Ι.Α. παρουσιάζεται στον εκθεσιακό χώρο της Πολυτεχνικής σχολής του ΑΠΘ. Θα είναι ανοικτή από τις 8 Δεκεμβρίου 2015 έως τις 31 Ιανουαρίου 2016, ώρες 12.00 - 18.00. Θα παραμείνει κλειστή από τις 21 Δεκεμβρίου 2015 έως τις 11 Ιανουαρίου 2016. Επιτροπή επιλογής έργων: αρχιτέκτονες Ανδρέας Γιακουμακάτος, Δημήτρης Ησσίας, Μιχάλης Μανιδάκης, Κώστας Μωραΐτης και Διονύσης Σοτοβίκης.

Επιμέλεια: αρχιτέκτων Νάντια Κούλα.

Σκεδιασμός έκθεσης στο Α.Π.Θ.: καθηγητές Νίκος Καλογήρου, Αλκιβιάδη Πάκα, Κώστας Σακαντάμης και αρχιτέκτονας Αρσένης Ζαχαρίδης, σε συνεργασία με το Ε.Ι.Α.